

מעדני אשר

שאלות וחקירות בענייני פרשת השבוע | יו"ל ע"י מכון "מעדני אשר" - בית שמש

סוכות תשפ"א | גליון תת"כ (שנה י"ח)

האם מי שנמצא סמוך לסוכתו אסור לשתות מים חוץ לסוכה?

יש לחקור מי שנמצא סמוך לביתו האם אסור לו לשתות אף מים מחוץ לסוכה או דיילא אף סמוך לביתו מותר לשתות מים מחוץ לסוכה.

הנה בהליכות שלמה סוכות פרק ט' ס"ק ח' כתב הנמצא סמוך לסוכתו, נראה לכאורה שיש לו להיכנס לתוכה אף לשתית מים וכדומה כיון שדרך בני אדם שבהמצאם סמוך לביתם אינם שותים חוזה לו אלא נכנסים הביתה.

ובדבר הלכה ס"ק י"ח שם הסביר דכיון שכן דרך בני אדם בביתם כל ימות השנה, הויא ליה בכלל תשבו כעין תדורו, שכל הבא לעשות דבר שהוא רגיל לעשותו תמיד בביתו ולא בחוץ, וגם עכשיו אין סיבה שמונעתו מלעשותו בסוכה, יש לומר דשפיר מתחייב בסוכה מעיקר הדין דתשבו כעין תדורו.

ובזה מיישב את קושיית השער הציון סימן תרל"ט ס"ק כ"ט על הא דקימ"ל ששתיה אינה חייבת בסוכה, דקשה מהא דאמרינן בגמ' סוכה כ"ח ע"ב ב' אוכלים ושותים בסוכה, ולכאורה מבואר שהשתיה גם צריכה להיות בסוכה, ומביא ראיה שלאחר אכילתו בסעודה שדרך לשתות אז, צריך לשתות גם כן בסוכה דנכלל הוא בסעודה, ולפי יסוד הנ"ל אין ראיה דאפשר דהגמ' מייירי מי שנמצא סמוך לסוכתו דיש לו חיוב אף שתייה לשתות בסוכה.

האם סעודת ברית מותר לאכול חוץ לסוכה כשאין לו מקום לעשרה אנשים בסוכה?

קימ"ל אור"ח סימן תר"מ ס"ו שחתן ושושבינים וכל בני החופה פטורים מן הסוכה כל ז' ימי המשתה.

וכתב הרמ"א שסעודת ברית מילה חייבין לאכול בסוכה ובענין עצם הברית אם חייבים לעשותו דווקא בסוכה כיון שצריך לשתות את הכוס יין נחלקו הפוסקים ויש אסורים לעשות ברית בסוכה מחשש סכנה שמא יפול מהסכך.

וכתב במשנה ברורה שם ס"ק ל"ד דאע"ג דסעודת ברית מילה היא סעודת מצוה כמ"ש בשו"ע י"ד סימן רס"ה ס"ב מ"מ לא דמי לסעודת חתן שהיא מצוה גדולה לשמח חתן וכלה ונקראת סעודת מצוה בכל מקום, אבל זה אינה מצוה כ"כ, וא"כ די להם בעשרה אנשים.

ובביאור הלכה שם כתב לפי זה משמע שאם אין מקום לעשרה אנשים בסוכה מותרים לאכול חוץ לסוכה.

ומסיק: אבל לפי הטעם שהביא הגר"א דסעודת ברית מילה לאו מצוה מדאורייתא היא שידחה הסוכה כמו נישואין, אפילו באופן זה אסור חוץ לסוכה וכן בפמ"ג מצדד דאין להקל בזה בכל גווניו.

האם מותר להחמיר ולא לשתות מים מחוץ לסוכה

אף באופן שמצטער ויתבטל משמחת יו"ט?

קימ"ל אורח חיים הלכות סוכה סימן תרל"ט סעיף ב' מותר לשתות מים ויין ולאכול פירות ואפילו קבע עליהו חוץ לסוכה ומי שיחמיר על עצמו ולא ישתה חוץ לסוכה אפילו מים, הרי זה משובה.

יש לחקור האם מותר להחמיר על עצמו לא לשתות יין חוץ לסוכה אפילו באופן שמצטער או דיילא רק באופן שאינו מצטער מותר להחמיר אבל באופן שמצטער אינו רשאי משום דמבטל מצות שמחת יו"ט.

הנה בשו"ת עולת שמואל סימן צ"ח מובא בקיצור בביאור הלכה סימן תרל"ט סעיף ז' בד"ה וכל הפטור מן הסוכה כתב דדווקא אם אינו מצטער רשאי להחמיר שלא לשתות מים חוץ לסוכה כמו רבן גמליאל שהחמיר על עצמו בדלי של מים ואמר העלום לסוכה, אבל אם מצטער הוי חילול יום טוב ואפילו בחול המועד חייב לכבדו ואסור להחמיר ואם מחמיר עליו נאמר כל הפטור מהדבר ועושהו נקרא הדיוט, והא דמבואר בירושלמי דרב הונא היה צמא למים ולא רצה לשתות דהויא חוץ לסוכה, מיירי שלא היה לו צער.

אבל בבכורי יעקב סימן תר"מ ס"ק כ"ו הוכיח מהירושלמי שאף שאף במקום צער מותר להחמיר.

וכן בהליכות שלמה מצות ישיבה סוכה פרק ט' ארוחת הלכה ס"ק 64 דן במי שאין לפניו סוכה האם רשאי להצטער ולהמנע משתיית מים, רגילים העולם לומר דלאו שפיר קעביד, דיתכן שיש בכך איסור דמצטער ביו"ט לחינם.

אבל מהגמ' בירושלמי המובא במגן אברהם סימן תר"מ ס"ק ט"ז משמע שמותר: דאיתא התם דרב הונא היה הולך בדרך והיה צמא ולא רצה לשתות עד שנכנס לסוכה, משמע דאף במצטער וסובל מן הצמא רשאי להמנע מלשתות אע"פ שמצוה להיות בחג ולא להצטער.

והנה בהליכות חיים חג הסוכות ע"מ רי"ד מביא סיפור שלא היה מקום בסוכתו של מרן בעל הדברי יציב זצוק"ל ובעת עריכת השולחן הבחין בכמה בחורים שראשם בתוך הסוכה וגופם מחוץ לסוכה והם שותים מהלחיים משהו, התחיל לדפוק על השולחן כאלו דפיקות חזקות ואמר אצלנו שתיית משהו חוץ לסוכה הויא כמו משהו חמץ בפסח ואין אני אומר לכם בשביל עכשיו אלא כדי שתדעו להבא.

ברכת מזל טוב

לגיס יקר שר החסד והמעש העומד לימין המערכת מיום הקמתו הרה"ג מנחם מנדל רייך שליט"א קרית הבעש"ט פתח תקוה בעל מהדורת רייך מעדני אשר בר מצוה לרגל השמחה הגדולה שמחת הולדת נכדו בכורו בן לבנו בכורו ידידינו הרב שמעון שליט"א מחשובי כולל מבצר התורה צאנז ירושלים וברכת מזל טוב לאביו מו"ח הגאון רבי בן ציון רייך שליט"א יד ימינו של אדמו"ר בית צאנז ולסבא כ"ק מרן האדמו"ר מסאוורן שליט"א ולחמיו אביהם של יתומים ידידינו הרבני הרב חיים יצחק כהן שליט"א יאה רעוא שבזכות מעשיו הכבירים יזכה לרוות נחת מכל יוצאי חלציו ויצליח בכל אשר יפנה

גליון זה נודב ע"י ידידינו הר"ר יוחנן נתן בוקסבוים שליט"א טורונטו וזוגתו מרת רחל גיטל תחי' בעל מעדני אשר חלק ו' מהדורת בוקסבוים לעילוי נשמת אביו היקר הר"ר משה בוקסבוים ז"ל בן הרה"ח ר' נתן מרדכי ז"ל הי"ד מחסידי ראדאמסק מעיר אושפיצין שבפולין נלב"ע כ"ח תשרי תשמ"ה ת.נ.צ.ב.ה. ולעילוי נשמת אמו היקרה מרת שרה גיטל ע"ה בת הרה"ח ר' יוחנן קינרייך ז"ל הי"ד מעיר סוכא שבפולין נפטרה ביום הכפורים תשע"ח ת.נ.צ.ב.ה.

מדוע חג הסוכות משפיע דעת להבין תורה?

הנה כתב בספר שפת אמת על התורה עניני סוכות שנה תר"מ ב"ה בענין לולב על הפסוק "למען ידעו דורותיכם" דחג הסוכות נותן דעת לאדם וזהו שנאמר בפסוק למען ידעו, ובסיום דבריו כתב וזה לשונו וחג הזה מחלק דעת לכל אחד מנפשות בני ישראל כפי מדרגתו והוא התורה שיש בה פרד"ס ובימים אלו של חג הסוכות הכל בכח התורה.

ובמקום אחר כותב השפת אמת דזה הכוונה במשנה ראש השנה ט"ו ובחג נדונין על המים, דהכוונה על התורה שנאמר כל צמא לכו למים.

יש להקשות: מדוע בחג הסוכות נשפע תורה, מה קשור סוכות לתורה, מעדני אשר.

איכא כמה תרועים:

א. ע"פ מה דכתב בנועם אלימלך בלקוטי שושנה ד"ה משוך על הא דאיתא בגמ' נדה ל' ע"מ ב' דתינוק במעי אמו מלאך מלמדו תורה, וכיון שבא לאויר העולם, בא מלאך וסטרו על פיו, ומשכחו כל התורה כולה, דקשה מה המטרה שהמלאך מלמדו תורה, כיון ששוכח הכל, ומתרחץ דלכן מלאך מלמד תורה לתינוק במעי אמו, דאם המלאך לא היה מלמדו לא היה יכול ללמוד אח"כ תורה דאדם שהוא קרוץ מחומר לא יכול להתחבר לתורה שכולו רוחני, לכן חייב מלאך שהוא רוחני ללמדו תורה, א"כ ה"ה הכא כשמגיע אחרי ימים נוראים כדי שיכול ללמוד כשהוא בצולא דמהימנותא אז יכול לקלוט יותר את התורה, לכן אז מחלקים לו את כל השפע תורה, כדי שיוכל אח"כ ללמוד תורה, מעדני אשר.

ב. ע"פ מה שכתב החיד"א בחיבורו חסדי אבות על משניות אבות פרק ד' י"ד דבר נפלא להסביר את דברי המשנה רבי נהוראי אומר "הוי גולה למקום תורה" שידוע שהקושיות בהלכה הם מכח הקליפות, והעוונות הם מסך מבדיל בין שכלו לאור התורה, לכן ציוה "הוי גולה" שגלות מכפרת עון, "למקום תורה" שאז תבין התורה מאחר שאתה סובל יסורין ומתכפרין עונותיך תוכל לכוין לאמתה של תורה, ע"כ, והנה ידוע מה דאיתא במדרש ילקוט שמעוני פרשת אמור, וכן בפסיקתא דרב כהנא מובא בשערי תשובה סימן תרכ"ו א"ר אלעזר בר מריום למה עושים אנו סוכה אחר יום הכיפורים, לומר לך שכן את מוצא בראש השנה יושב הקב"ה בדין על באי העולם וביום הכיפורים הוא חותם את הדין, שמא יצא דינם של ישראל לגלות, ועל ידי כן הן עושין סוכה וגולין מבתיהם לסוכה והקב"ה מעלה עליהם כאילו גלו לבבל, לפי הנ"ל אתי שפיר דכיון דהסוכה היא גלות, א"כ מתכפרים כל העוונות, לכן אפשר ליזכות לתורה ויש דעת לתורה, מעדני אשר.

ג. כיון דנתכפר כל העוונות ביום כיפור, א"כ אין מסך המבדיל של העבירות, לכן יכול לזכות לתורה, מעדני אשר.

האם בחג הסוכות צריך ליהזר יותר בלימוד התורה

כיון שהוא ראשון לחשבון עוונות?

הנה איתא במדרש הובא בטור סימן תקפ"א על הפסוק "ולקחתם לכם ביום הראשון" ויקרא כ"ג מ' וכי ראשון הוא והלא ט"ו הוא, אלא ראשון לחשבון עונות, חזינן דביום הסוכות מתחיל החשבון לעוונות של השנה החדשה, ואיתא בגמ' סנהדרין ז' ע"מ א' אין תחילת דינו של אדם אלא על דברי תורה, וכתב בשפע חיים ירח אתנים דרוש כ"ז וכן כתב בספר מרפא לשון לבעל ושב הכהן בעמוד יום הדין דהך אין תחילת דינו של אדם מיירי ביום הדין בראש השנה, א"כ כיון דזה תחילת דיני של אדם היה כשמתחיל החשבונות מחדש צריך ליהזר ביותר על עבירה הראשון שנידון בזה, מעדני אשר.

וידוע מה שכתב ביערות דבש דרוש ו' יש לאדם לישב וללמוד תורה בסוכה וכו' מי שיושבים בסכה לשמה ועוסקים בתורה ושומחים בחג במצוה ושמחת מועדות, שענן ה' חופף למעלה מעלה, עין ראתה ותאשרנו, וכו' עיקר סכה היא התורה.

ובספר מעדני אשר חג הסוכות כתבתי דאפשר לומר דמי שאינו לומד במועדים, הויא בכלל הא דאמרינן בגמ' פסחים דף ק"ח עמוד א' מר רב ששת משום רבי אלעזר בן עזריה כל המבזה את המועדות כאילו עובד עבודה זרה, וכו' דכיון דאמרינן בגמ' ירושלמי פ"ב דמ"ק מובא בתוס' חגיגה י"ח ע"מ א' כלום אסרו במלאכה בחש"מ אלא שיהו אוכלים ושותים ויהיו יגיעין בתורה והן אוכלים ושותים ופוחזין, דכל החול המועד ניתן כדי שיתעסקו בתורה, א"כ מי שאינו לומד במועד הויא בכלל מבזה את המועדות כיון דכל המועד ניתן כדי שיוכלו ללמוד.

האם מצות ישיבת סוכה משפיע פרנסה לכל השנה?

הנה בספר תפארת שלמה להגה"ק מראדמסק זצוק"ל לחג הסוכות ע"מ קל"ד כתב וזה לשונו כתוב במשנה פ"ב סוכה כ"ח ע"א "מי שהיה ראשו רובו בסוכה ושלחנו בתוך הבית" הנראה לרמז בזה על פי מה שכתבנו כי על ידי שהיה יושב בסוכה היה ממשיך השפעות טובות על כל השנה לתוך הבית שלא יחסר כלל, וזהו גם כן מה שאיתא בגמ' סוכה כ"ט ע"א "מנא מיכלא חוץ לסוכה" פירוש כח הסוכה להמשיך שפע פרנסה לכל אחד ואחד גם חוץ לסוכה שיהיה בביתו כל השנה.

מדוע מכסה אותנו הקב"ה בסוכות מה המעלה של דבר זה?

הנה החדושי הרי"ם על סוכות כותב דרכו של אמא אם הבן התלכלך רוחצת אותה ואח"כ מכסה אותה, והנה ביום הכיפור הקב"ה רחץ אותנו, ואח"כ מכסה אותנו וזה סוכות וזה מה שאומרים בברוך שאמר, "ברוך פודה ומציל" בראש השנה ויום כיפור הקב"ה פודה אותנו ואח"כ הקב"ה מכניס אותנו תחת הצל.

ובשפת אמת לסוכות כתב דחג הסוכות הוא שמקרב הקדוש ברוך הוא את בני" בתשובה מאהבה ושמחה, ועל זה נאמר על כל פשעים תכסה אהבה, והיא הסוכה שמגין על בני ישראל, ועל זה נאמר מים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה, ולעולם נשאר אהבה בלבבות בני" לה' אך החטאים מכסים. ובימים אלו נגלה האהבה.

ובבני יששכר מאמרי חודש תשרי מאמר ח' קדושת היום כתב דנוהגין לומר בתפלת נעילה וכן בעשרת ימי תשובה "יחיבאנו צל ידו תחת כנפי השכינה" והוא לפלא בעיני, כי תחת כנפי השכינה הוא רק נשמות הגרים, מה שאין כן נשמות ישראל על כנפי השכינה וזה"ק ח"א י"ג ע"ב ושאלתי את פי כבוד מחותני הרב הקדוש המקובל מהרצ"ה זצוק"ל, ואמר שנוכל לפרש הכונה על צל הסוכה אשר מצותה אחר יום הקדוש צילא דמהימנותא.

מדוע נקרא החג בלשון רבים חג הסוכות?

הנה בבני יששכר מאמרי חודש תשרי מאמר ט' שמות החג כתב הקשה מדוע חג הסוכות נקרא בלשון רבים סוכות, ולא בלשון יחיד חג הסוכה, בשלמא חג המצות יש לומר בלשון רבים על שם דהגם דיוצאין בכזית מצה עכ"ז יום טוב הוא ומחוייבין בלחם משנה כמו"ש התוס' פסחים קט"ז ד"ה מה דרכו וכן חג השבועות על שם שמונין הרבה שבועות עד בוא החג, אבל חג הסוכות טעמא בעי.

ומתרחץ בכמה אופנים:

א. על שם דנפקא לן סוכה ו' ב' מנין הדפנות והסכך מן ג' בסוכות הנאמר שם בתורה על כן קראתו התורה סוכות לשון רבים להורות לנו דנלמד הלכות הדפנות והסכך מן לשונות סוכות הנאמר הרבה פעמים שם בתורה.

ב. מי שמקיים מצות סוכה יזכה לעתיד לסוכה של לוויתן ולהחופות שעתיד הקדוש ברוך הוא לעשות לצדיקים כמו שיסד הפייט חופות בחופות בחליות אחוזות עד כסא הכבוד מואחזות שחרית ליום ב' דסוכות ואמרז"ל אפילו הצדיקים לא יהיו כל אנפין שוין וכל צדיק נכוה מחופתו של חבירו הגדול ממנו ילק"ש ישעיה רמז ת על כן נקרא החג בלשון רבים חג הסוכות שאין סוכה אחת דומה לחברתה.

ישמח לב מבקשי ה'

אפשר להשיג את הספר החדש שיגרום לכם לקיים בהידור רב מצות ושמחת בחגך

"מעדני אשר חג הסוכות" מהדורת הגר

מאות חקירות מענינות ומאתגרות בכל עניני חג הסוכות והגלוה אליו

"אכילה ושתייה בסוכה"	"דפנות וסכך הסוכה"
"מצטער פטור מהסוכה"	"ארבעת המינים"
"שמחת בית השואבה"	"ושמחת בחגך"
"עליה לרגל"	"הקהל"

אפשר להשיג במכון וכן בכל החניות הספרים המובחרות ברחבי תבל

יש לחקור האם מותר לטלטל את הנוי סוכה מהסוכה שלא לצורך השתמשות כגון שיורד גשמים ורוצה להוריד את הנוי סוכה דרך לצורך להשתמש אסור להוריד או דילמא אסור גם כשמורידו שלא לצורך השתמשות.

הנה במנחת פיתים אור"ח סימן תרל"ח כתב על הא דאיתא התם ברמ"א אם סיכך בהדס או תלה בסוכה אתרוג לנוי, מותר להריח בו, דלא הוקצה מריח, רק שלא יגע בו, דאסור בטלטול, ע"כ, וז"ל היינו בשבת ויום טוב, אבל בחול המועד שרי לטלטל במקומו, אבל להוציאו משם אסור גם בחול המועד דהויה ביטול מצוותו, וכן נראה ברמ"א דלטלטל מפני הגשמים כיון שמוציא הנוי מהסוכה אף בחול המועד אסור אם לא בתנאי.

אבל בשו"ת מנחת שלמה תניינא סימן נ"ד חולק על זה: דכתב דמה דאסרינן ליהנות מעצי סוכה דמה חג לד' היינו רק לבטל מצות סוכה, וכמו"ש הט"ז בסק"ג, מ"מ כל זה דוקא כדי ליהנות, אבל סתם לבטל מותר, שהרי מורידין נוי סוכה וכדומה ביום האחרון לפני ביהש"מ, ונמצא דהרי זה חשיב כהנאה של כילוי, אלא דרך כילוי כדי ליהנות אסור, אבל כילוי לחוד או הנאה לחוד שרי, ואין שום איסור להוריד נוי סוכה אם אין כוונתו ליהנות, וכן לסתור סוכה.

ומביא ראיה: מהא דחזינן דמן המנחה ולמעלה כבר מותר ברוצה לאכול בה בשמיני אבל עכ"פ אסור ליהנות.

בחור שנטל את הד' מינים של אביו בלא רשות אביו ביום הראשון האם יצא?

ביום א' דסוכות שנת תש"פ בא אלי חתן ושאלתו בפיו שבבוקר בעת שאביו ישן נטל את הד' מינים שלו וקיים בו את מצות היום ונסתפק האם יצא כיון שאביו לא הקנהו את זה דאע"ג דבודאי דניחא ליה לאביו שבנו יקיים המצוה, מ"מ לא הקנהו האם נקרא לכם.

הנה בערוך השולחן אורח חיים סימן תרנ"ז סעיף ג' כתב ויש לי להסתפק הא דקימ"ל דביום ראשון אין אדם יוצא חובתו בלולבו של חברו וצריך להקנות לו, אם זהו גם כן באב ובניו הגדולים וחתניו הסמוכים על שולחנו דג"כ צריך כל אחד מדינא לולב בפ"ע או דילמא כיון דמצינו בכמה דינים דכסמוכים על שולחנו בטילים לאביהם וא"כ יכולים כולם לצאת בלולב אחד וקרינא בהו לכם משלכם וכן נלע"ד עיקר, ומ"מ יש להתיישב בזה.

ובמועדים וזמנים חלק ו' סימן מ"ה תמה על זה: דאף שודאי שנתכוין האב לזכותם בשלו, אבל הא איכא דין לכם, ודין לכם איכא גם בבניו, והאיך מהני.

יש שהקשו: מהא דאיתא בגמ' סוכה מ"ו עמוד ב' אמר רבי זירא לא ליקני איניש הושענא לינוקא ביומא טבא קמא, מאי טעמא דינוקא מקנא קני, אקנויי לא מקני, ואשתכח דקא נפיק בלולב שאינו שלו, וקשה מדוע צריכים כלל להקנות לפי שיטת הערוך השולחן, ואולי הכוונה של הגמ' שבאמת לא צריך אבל אם מקנה אינו יוצא אחר כן בזה.

מעדני אשר: שאלתי כמה דיינים והסתפקו למעשה האם יכול לברך אח"כ עם ברכה ועדיף שיצא מאחר הברכה.

מדור משיב כהלכה

מדור זה נודב ונערך ע"י ידידנו ר' מרדכי זיסקינד הגר שליט"א מנהטן
משיב כהלכה שינוי ידיעת ההלכה - הלכות שבת
כל השאלות הם משו"ע ומשנה ברורה

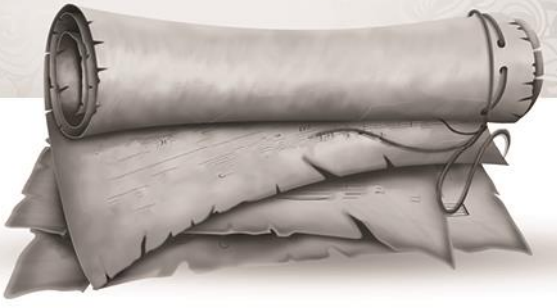
- א] חידה. איך יתכן שאדם אכל רק כזית ואינו שבע ואעפ"כ חייב בבהמ"ז מה"ת [גם לשי" שצריך שביעה]?
- ב] חידה. שני ימים סמוכים. הכ"ת שני ימים סמוכים שאותו המעשה מצוה גמורה ביום אחד, הוא עבירה גמורה ביום האחר?
- ג] צ"ע. יש לעיין מדוע חז"ל בכמה מקומות בש"ס וכן בסוכה הזכירו כמין ג"ם שזה אות יונית ולא הזכירו דוגמא לזה מכ"ב אותיות דלשון הקודש (דהיינו ריש הפוכה וכדו).
- ד] יש לברר. מי שמוצא אתרוג פחות מהודר אצל ישראל ואצל הנכרי איכא אתרוג יותר מהודר האם יקנה אצל הישראל או אצל הגוי,
- ה] צ"ע. האם מי שנוטל ד' מינים מחוברים לקרקע יוצא ידי חובת ד' מינים או לא?
- ו] צ"ע. שנים שאחזו בלולב יחד (ולמשל אח"כ נפסל הלולב), האם יצאו ידי חובתן או שזה כשנים שעשאוהו ולא יצאו?
- ז] בירור בדברי הכד הקמת. הנה בספר כד הקמח ערך אהבה, כתב וז"ל "ובכל מאדך מלשון מאד כלומר אהוב אותו ביותר כלומר שלא יהיה ממונו חביב עליו מגופו מן המצות שהרי אם לא ימצא אתרוג אלא באלף וזו חייב הוא ליקח אותו כמו שעשה רבן גמליאל (סוכה מא ב). וצ"ב כוונתו אם זהו יותר מחומש ממונו מהכ"ת שיהיה חייב להוציא אלף וזו, והרי המבזבז אל יבזבו יותר מחומש?
- ח] ד' מינים של הפקר. יל"ע אם אדם יוצא בד' מינים של הפקר כשלא נתכוין לזכות בהם [דוה לא שייך לא לאחרים ולא לו].
- ט] שכירות בד' מינים. מי ששוכר ד' מינים האם יוצא ידי חובה או שצריך שיהיה שלו ממש לגמרי.
- י] צ"ע. מי שכל השנה אוכל מחוץ לביתו, האם נאמר שיהיה מותר לו לאכול חוץ לסוכה, שזהו התשובו כעין תדורו אצלו.
- יא] חידה. איזה דבר המקבל טומאה, יכול להיות שיהיה כשר לסכך מדאורייתא, באופן מסיים.

כללי השתתפות

1. כל תשובה נכונה, אפילו לשאלה אחת תזכה את השולח להיכנס להגרלה, יהיה הגרלה על שני פרסים ע"ס 500 ₪.
2. כל תשובה נכונה על כל שאלה, הינה זכות נוספת להשתתף בהגרלה, כך שכל מי שישלח יותר תשובות לכל השאלות מגדיל את סיכוייו בהגרלה.
3. כל חודש, בראש חודש תערך הגרלה בין כל השולחים, הזוכה ייבדקו תשובותיו, יתקבלו אך ורק תשובות מפורטות.
4. ניתן לשלוח כל שבוע את התשובות של אותו שבוע, או עד ראש חודש.
5. שימו לב חשוב מאוד: קבלת התשובות הינה אך ורק לפקס מערכת משיב כהלכה 0775558617 או במייל meir.s1000@gmail.com נא לציין בתחילת המכתב על כמה שאלות השיבו, וכמו"כ שם מלא, כולל/ישיבה. ועיר וטלפון וכמו"כ נא לציין על איזה פרשה השיבו. [לברורים ופרטים נוספים בטלפון 0533154010 בשעות הערב בין 8:00 ל-9:00 בלבד]. השולחים בכתב יד, בפקס, להקפיד על כתב ברור וקריא שיהיה ברור לאחר משלוח הפקס. כתב לא ברור לא יכנס להגרלה. -יש עדיפות לשלוח התשובות מוקדם במייל כי כך זה ייכנס בעזה"ל לספר שיצא לאור בעתיד בל"נ. - שאר עניני העלון לא שייכים לפקס או מייל או טלפון זה, אלא כמצויין במסגרת ע"ג העלון בעמ' ד'.

תשובות ניתן לשלוח עד ר"ח מרחשון

מכתבים למערכת

מדוע מתוודים בערב יום כיפור במנחה הרי עדיין לא יום כיפור

מה שהקשתם מדוע מתוודים בערב יום כיפור במנחה הרי עדיין לא יום כיפור, וכתבתם כמה טעמים.

הרה"ג ישראל קלוזנר שליט"א בארא פארק ר"מ בשיבת נור נראה להעיר, דמיתאמרי משמא דהחידושי הרי"ם ז"ע שח"ל הסתירו ברמז לשונם את הטעם האמיתי, והוא שאכילת ערב יום הכיפורים, ובפרט סעודה המפסקת, הרי היא מכפרת בקרבן, וקרבתן טעון וידי קודם הקרבנות, ולכן צריך להתוודות במנחה קודם אכילתו כדי שתהיה האכילה בקדושה מעין אכילת הקרבן על ידי הכהנים, אבל אם יתודה לאחר אכילתו יהיה כאוכל קדשים בלא וידוי, וזהו מה שאמרו בגמ' יומא פ"ד ט"ז ב' שמה יחנק בסעודה שתהיה האכילה נחשבת כזוילה, חניקה רוחנית.

הרה"ג יוסף אביטבול שליט"א בני ברק מח"ס סיפורי יום כיפור ויהושע א"מ מה שהכתבתם בשם הגאון הטעם שצריך להתוודות במנחה הוא כיצד שח"ל הסתירו ברמז לשונם את הטעם האמיתי, והוא יחנק, נראה להעיר דבוקבוץ נור התורה יומא פ"ד ט"ז ב' כתב להספק בעל הרבנות אפרים זצ"ל בוה"ל איך הדין אם מתפלל בערב יום כיפור מנחה אחר סעודה המפסקת האם יאמרו ויודו או לא כי שם כבר אין הטעם שיש להתוודות לפני הסעודה ומסתברא דעל פי דין לא צריך אז להתוודות ומי שסובר שצריך, ע"כ חקירתו, וכמו כן כתב להספק מדוע אין השי"ן חזור על הידוי במנחה של עיר"כ.

הרה"ג רבי משה חיאל הכהן ראש השליט"א ירושלים נראה לצייץ את דברי הנצי"ב במו"מ שדה יומא פ"ד ט"ז ב' שכתב דמצות וידי יליפנין מחטאת, וכדכתיב והתודה אשר חטא עליה, ויודי וידוי דיהי"כ צ"ל כידוי דקרבנות, וכיון דוידוי על הקרבן היה בשעת סמיכה שהוא קודם שחיטה וזריקה, א"כ גם ביודי וידוי הכיפורים יש להתוודות גם קודם ליום הכיפורים שהוא הכופר.

הגאון דוד לויציץ שליט"א ראש כולל היכל התלמוד ת"א מה שכתבתם בשם הגאון אמת דכיון שצריך להתוודות במנחה הוא כיצד שח"ל הסתירו ברמז לשונם את הטעם האמיתי, והוא יחנק, נראה להעיר דבוקבוץ נור התורה יומא פ"ד ט"ז ב' כתב להספק בעל הרבנות אפרים זצ"ל בוה"ל איך הדין אם מתפלל בערב יום כיפור מנחה אחר סעודה המפסקת האם יאמרו ויודו או לא כי שם כבר אין הטעם שיש להתוודות לפני הסעודה ומסתברא דעל פי דין לא צריך אז להתוודות ומי שסובר שצריך, ע"כ חקירתו, וכמו כן כתב להספק מדוע אין השי"ן חזור על הידוי במנחה של עיר"כ.

הרה"ג יצחק מאיר נימאן שליט"א ירושלים ר"מ בשיבת נחם ישראל בית שמש נראה להעיר, לפי מה שאמר הגב' שמחה זצ"ל על מצות אכילה בערב יום כיפור יש בה גם לערב השטן, שכאשר רואה שאוכלים ושותים אינו חושב שגם יום זה יום כיפור, לכן מתוודים במנחה ואח"כ אוכלים עוד פעם שזה מעררב השטן עוד יותר, לכן תיקנו יודי במנחה, או יש לומר לפי מה שבמקשרים, "הפוחת שער לדופקי בתשובה" שח"ל רצו ששכנים כיפור מגיע יאה כבר פתיחת שערים, א"כ דופק בתשובה במנחה קודם, ואז מקיים הפוחת שער ביום כיפור לדופקי בתשובה ערב יום כיפור במנחה, וכ"ק מרן האדמו"ר מגור שליט"א מסביר הח"ל שמוסיפין מחול על הקודש, וממשיך קדושת יום כיפור כבר בתשיעי, שיהא גם כן יום כפרה, וע"כ שמוסיפין מחול על הקודש וניתן כה כפרה, וגם קדושת היום גם בחול, על ידי זה נמשך כח יום הכיפור גם לכל ימות השנה, שמה היום יהא לכל השנה מנוקה, ולכן מתוודים על חטא במנחה של יום זה, שכל זה ממשיך כפרה לכל ימות השנה.

האם ויודי חייבים לומר בעמידה מה שדנתם האם מצוות ויודי חייבים לקיים רק בעמידה ואף בידעבד פסול אם יש.

הגאון ישראל שורץ שליט"א רב קהילת צאנז ביהר, דומ"צ אוצר הפוסקים, שערי הוראה, נוש שמונים, ודאש כולל בד"ר חיים נראה להעיר ממש"כ הרמב"ם דסמיכה בעינן בכל כהו, ואעפ"י שצריך להתוודות כשומקן, והכיצד יכול להתוודות כשומקן והא בעינן סמיכה בכל כהו ואם יטול בהמה יפול, וא"כ אינו מקיים מצות וידוי דהוא כעומד, כן הקשה הגה"ק בעל אמרי אמת ז"ל והא כפסקי תוספתא ס"ט דע"נ בגמ' יומא פ"ד ט"ז ב' דמבואר בגמ' דסמיכה בכל כהו היינו שנשען על הבהמה, ולא רק שומקן בכל כהו, ואפשר דמחייב טעמא השמיט הרמב"ם הלכתא דא דבעינן ויודי ממונמ ודמיהו דהוא הפוסקים בגמ' ספרי הדין א"ת א' והפ"ח כאן ו"ל להג"ל מכיון דסמיכה בעל כהו ובעינן וידוי בעת הסמיכה כמש"כ הרמב"ם פ"ט ממעשרים הלכות ו' ע"ן במשנה יומא פ"ה ע"ב בכה"ג, ובגמ' פ"ט ט"ז ב' דא"כ דאן הא בכל הקרבנות והכיצד יתכן צורך שומקן, ועיין פמ"ג א"א סק"ד דלח"מ א"צ להתוודות ממונמ, ויש ליישב לפמ"ג בעבודה תמה י"ב ונכונותה על סוד עבודת וי"ב בפרשת אהרן כוננת, דאעפ"י דהוידוי בשעת סמיכה אינו מתודה כשידוי מונחת על הקרבן ממש אלא עומד באימה כעבדא קמי מריה ויודי כפופות וקומתו כפופה ומתודה כמו שאמרו בתפלה שאסור להזיק בידוי איהו דבר שלא התבלבל כוננתו, ולפי"ז א"ש גם קושיא הג"ל דבשעת הידוי אינו סומך בכל כהו.

האם מצות תשובה צריך לקיימו בכ"ז או אפשר גם שמחה מה שדנתם האם מצווה תשובה צריך לקיימה רק בבכיות.

הבה"ח שלום סופר נ"ו בני ברק ישיבת גדולה מאור עינים והמסדרות נראה להעיר, דאם נאמר דמצות תשובה זה רק בבכיות, אפשר ליישב קושיית האחרונים עי"ן שבת בית יצחק יומא פ"ד ט"ז ב' דאם נאמר דמצות תשובה זה רק בבכיות, אפשר ליישב קושיית האחרונים עי"ן שבת בית יצחק יומא פ"ד ט"ז ב' מדוע אין מברכים קודם שעושים תשובה, הרי יש חיוב לברך על כל מצווה לפני שמקיימים אותה ברכת המצות, לפי מה שכתב במאור ושמש פרשת פנחס ז"ל והנה שמעתי מבוצינא קדישא הרע הקדוש מו"ה מנחם מענדיל זל"ה מפריסטיג שאמר, שראה בספר קדמוני, שעל כן לא מברכים ברכה על הצדקה כמו על שאר המצות, מפני שצריך ליתן בשמחה, והמון עם רובא דרובא אינם נוהגים בשמחה, על כן אין מברכים על הצדקה, א"כ כיון שרוב העולם עושים תשובה בעצבות לכן אין מברכים.

מעניי אשור: נראה לצייץ דבספרי מעדני אשר שנת תשס"ד פסח כ' ובה הארכת בקושיא זו מדוע אין מברכים על מצות תשובה, ותרצתי בהמשה אופנים נפלאים.

מדוע כשתל ראש השנה בשבת אין תוקעין בשופר הרי פקוח נפש דוחה כל התורה מה שהקשתם בשם אחרונים, כיון דסוגלת השופר לערבה את השטן כמבואר בגמ' ראש השנה ט"ו ע"ב ב' א"כ למה דחו הכמים תקיעת שופר משום שבות דבייהוים, הלא אין לך פקוח נפש גדול יותר מזה, ופקוח נפש דוחה כל התורה, ותרצתם.

הרה"ג מרדכי שטיינמן שליט"א כולל עזי חיים סאטמר בני ברק נראה לתרץ, ע"פ מה שכתב בברך משה ימים נואמים דהיצר הרע בהיל כשנתקעין פעמיים, דהראשון עושין תשובה מי"א, והשני תשובה מאהבה, ובמקום אחר כתב דהעושה תשובה בשבת מחמת יראה נחשב כתשובה מאהבה, ולכן בשבת אין צורך לתקוע ולא שאסור.

הגאון גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א מח"ס יום כיפור ויהושע א"מ מה שהקשתם בשם אחרונים על מה דאתא במשנה דע"כ ע"פ מה שכתב הרמ"א א"ר"ן ס"ט א' שפירא אשיריך ישראל לפני מי אתם מטהרין ומי מטהר אתכם אביכם שבשמים, דיש להקשות מה החידוש של רבי עקיבא שאנחנו נוהרים לפני ה' שפיטא וכי לפני מלאך או לאחד מצבא השמים יטהרו, בודאי תן מטהרין עצמם לפני אביהם שבשמים, ותרצתם בהמשה אופנים נפלאים.

הגאון גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א מח"ס יום כיפור ויהושע א"מ מה שהקשתם בשם אחרונים על מה דאתא במשנה דע"כ ע"פ מה שכתב הרמ"א א"ר"ן ס"ט א' שפירא אשיריך ישראל לפני מי אתם מטהרין ומי מטהר אתכם אביכם שבשמים, דיש להקשות מה החידוש של רבי עקיבא שאנחנו נוהרים לפני ה' שפיטא וכי לפני מלאך או לאחד מצבא השמים יטהרו, בודאי תן מטהרין עצמם לפני אביהם שבשמים, ותרצתם בהמשה אופנים נפלאים.

הגאון גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א מח"ס יום כיפור ויהושע א"מ מה שהקשתם בשם אחרונים על מה דאתא במשנה דע"כ ע"פ מה שכתב הרמ"א א"ר"ן ס"ט א' שפירא אשיריך ישראל לפני מי אתם מטהרין ומי מטהר אתכם אביכם שבשמים, דיש להקשות מה החידוש של רבי עקיבא שאנחנו נוהרים לפני ה' שפיטא וכי לפני מלאך או לאחד מצבא השמים יטהרו, בודאי תן מטהרין עצמם לפני אביהם שבשמים, ותרצתם בהמשה אופנים נפלאים.

<p>גליון זה נודב ע"י ידידינו הרה"ג ישראל נח גוטמן שליט"א ירושלים לזיכוי רבבות לרגל חג הסוכות יהא רעוא שבזכות זיכוי רבבות יזכה לרווח נחת מכל יוצאי חלציו ויצליח בכל אשר יפנה</p>	<p>גליון זה נודב ע"י הנגיד הנכבד הרב יצחק משה צימרמן שליט"א לונדון בעל מהדורת צימרמן מעדני אשר חלק ה' לזיכוי רבבות לרגל חג הסוכות יהא רעוא שבזכות זיכוי רבבות יזוה נחת מכל יוצאי חלציו ויצליח בכל אשר יפנה</p>	<p>גליון זה נודב ע"י ידידינו הרה"ג רבי נפתלי רייך שליט"א ליקוד מח"ס אמרי חיים ושפר לעילוי נשמת אביו ידידינו הרב החסיד אפרים שמאי בן הרב החסיד יחזקאל רייך ז"ל מקיץ חשבוני חסידו בעלזא נלב"ע כ' תשרי שנת תשע"ב. ת.צ.ב.ה.</p>
<p>גליון זה נודב ע"י ידידינו הרה"ג רבי אברהם מרדכי אלתר שליט"א ר"מ ביהמ"ד המרכזי גני באנאל ירושלים לעילוי נשמת אביו הגאון רבי יהודה אריה זצ"ל בנו של כ"ק מרן האדמו"ר הפני מנחם מגור ז"ע נלב"ע יום א' דסוכות ת.צ.ב.ה.</p>	<p>גליון זה נודב ע"י ידידינו הרה"ג דודון יעקוביוס שליט"א ירושלים לעילוי נשמת הרבנית הצדקנית מרת בת שבע אסתר קנייבסקי זצ"ל נפטרה י"ז תשרי תשע"ב ת.צ.ב.ה.</p>	<p>גליון זה נודב ע"י ידידינו הרה"ג יחזקאל סג"ל לנדא שליט"א ירושלים מח"ס ערך הלוי לרגל שמחת הבר מצווה לבנו חביבי היניק וחכים כבר בצאלל נ"ו וברכת מזל טוב לאביו ידידינו הרב מרדכי סג"ל יסקנא לונדון יהא רעוא שבזכות זיכוי רבבות יזכה לרווח נחת מכל יוצאי חלציו ויצליח בכל אשר יפנה</p>

האם ביום הראשון של סוכות אסור לאכול בסוכה שאינו שלו כיון שצריך

בשהחיינו להוציא את מצות בניית הסוכה?

קימ"ל אורח חיים הלכות סוכה סימן תרמ"א העושה סוכה, בין לעצמו בין לאחר, אינו מברך על עשייתה, אבל שהחיינו היה ראוי לברך כשעושה אותה לעצמו, אלא שאנו סומכים על זמן שאנו אומרים על הכוס של קידוש.

וברמ"א שם: ואם לא אכל לילה ראשונה בסוכה, אף על פי שברך זמן בביתו, כשאוכל בסוכה צריך לברך זמן משום הסוכה.

יש לחקור מי שהתארח ביום הראשון של סוכות אצל קרוב משפחה וברך שם שהחיינו האם נמי פוטר את שהחיינו על הסוכה או דילמא אינו פוטר ומברך שנית כשבא לסוכתו כיון דהשחיינו זה גם על עשיית סוכתו ואינו יכול לברכה במקום אחר.

הנה בהליכות שלמה סוכות פרשת תשיעי בדבר הלכה ס"ק י"ב כתב אם בירך שהחיינו דקידוש בסוכת אחרים ודאי אינו חוזר ומברך שנית כשבא לסוכתו, דאע"ג דבשהחיינו שבקידוש נכללת גם ברכת שהחיינו על הסוכה, מ"מ עיקר ברכת שהחיינו אינה על עשיית סוכה גרידא, כי אם על השמחה במצות סוכה בחג, אלא שהשמחה מתחלת כבר משעת העשית ולכן היה ראוי לברך אז, אלא דאנן מברכינן בשעת הישיבה בה שאז שמח בקיום המצוה ממש, וכמו שכתבו הראשונים סוכה מ"ו ע"מ א' דסמכינן אדרב כהנא דמסדר לכלהו אכסא כמבואר שם בגמ' אבל ה"ה דמצי לברכה בסוכת חבירו כשמקיים בה מצות ישיבה בסוכה.

וכן במקראי קודש סוכות סימן כ"ה האריך שאין צריך לברך שהחיינו דווקא בסוכתו ויכול לברך אף בסוכתו של חבירו.

כשיש רוחות ועף הסכך וחזר מהרוח

האם נפסל הסוכה משום שהסכך לא התכסה לשם צל?

הנה בשו"ת שבט הלוי חלק י' סימן ק' נשאל מאנשים בקרית ספר שהיה שכיח רוחות חזקות, והיות כי דקימ"ל אור"ח סימן תרל"ה דסוכה הנעשה מאליה פסולה לפי שלא נעשה לשם צל הרי לפעמים הרוח מרימה הסכך לגובה ומיד נופל בחזרה לסוכה, האם זה כשר.

ומסיק: הנה בדין זה הסברא להלכה נוטה להקל, דע"י הגבהת הרוח מכל מקום עדין הסכך בשטח כ"ב ע"א ובשו"ע סימן תרל"א ס"ח ולעולם לא נפסק מהכשר סוכה.

אלא דיש לדון באופן שהרוח דחה את המחצלת הצידה ואח"כ תחזור המחצלת למקומה כיון שבאותו עשה לא הי' מקום זה מסוכך והוה סיכוך זה ע"י רוח.

ומסיק: דאם נדחה לגמרי ונתגלה הסוכה בלי סכך כלל וחזר אח"ז ע"י הרוח ודאי נראה דפסול, אבל אם מקצת המחצלת עדין בשטח הסוכה וחויב הסכך ועושה אותו מקצת פעולתו כסכך לשם צל ע"י אדם, לא נתנתק לגמרי מתורת סכך בזה ההלכה נוטה יותר שלא יפסול, ועדין יש להתבונן בזה.

האם עדיף לקנות את הארבעת המינים לפני יום כיפור או אחר יום כיפור?

יש לחקור האם יש ענין לקנות את הד' מינים לפני יום כיפור או אחר יום כיפור.

הנה במטה אפרים סימן תר"ג סעיף ה' כתב שאנשי מעשה נוהגים להיות זריזין מקדימים לקנות אתרוגים יפים ומהודרים ולולבים והדסים, שזכות מחשבת המצוה היקרה הזאת שהוא מצרפה למעשה תכריע אותו לכף זכות ביום הדין הקדוש.

אבל בשם משמואל סוכות שנת תרע"ה כתב ושמענו על הקדושים בדור שלפנינו שלא רצו לקנות אתרוג עד אחר יום הכיפורים באמרם שלפי מסת התפילה כן מזדמן להם אתרוג נקי ובדמעוניהם מדיחין את הכתמים מן האתרוג שלהם, ויש שהיה כחם יפה ולקחו אתרוג צרור כמו שבא ממרחקים ולא ראו אותו ולא פתחו אותו כלל עד יום א' סוכות שפתחו אותו למצוה והיה נמצא תמיד הדר ומהודר. והוא מתאים לדברינו שבזכות הצלותין והבעותין, שהם המטעמים, זוכין למצוות לולב.

וכן משמע בדרשות חתם סופר לסוכות ל"ח ע"מ א' דהביא בשם המדרש דלכן הפליג סוכה ד' ימים מיום הכיפורים, כדי שלאחר שכבר נתבשר במחילת עונות יכין ד' מינים לחג הקדוש, ומשלו משל לנצוח במלחמה שתופש הכידון ואי אפשר להכין הכידון עד אחר גמר הניצוח.

האם מצות ושמחת בחגיך צריך להיות בלי נקודות שחורות כמו האתרוג?

יש לחקור האם מצות ושמחת בחגיך נמי צריך להיות בלי נקודות שחורות כמו האתרוג או דילמא רק באתרוג צריך להקפיד על זה.

הנה הגאון רבי שלמה זלמן אוירבעך זצ"ל היה נוהג לומר אתרוג זה מצות עשה, ומצות ושמחת בחגיך זה מצות עשה, כמו שבאתרוג מקפידים שלא יהא שום נקודה שחורה, ה"ה במצות שמחת יו"ט צריך שיהא נקי לגמרי בלי שום נקודה שחורה.

מעדני אשר להביא סמך לזה: מהא דכתוב פרשת ראה ט"ז י"ד "ושמחת בחגך והיית אך שמח" שהתכוונה התורה לומר שתהיה רק שמח בלי שום נקודה שחורה.

מי שנטל אתרוג מהודר אבל הוא מזלזל בעבירות שבין אדם לחבירו

האם הוא כמו חצי אתרוג?

הנה בחפץ חיים על התורה בפרשת אמור על הפסוק פרי עץ הדר כתב יש המהדרים במצוות שבין אדם למקום, אך מזלזלים במצוות שבין אדם לחבירו, או להיפך, ומתגאים באותו חלק שמקיימים הם בהידור, מוטב היה לו היו מקיימים הכל שלא בהידור, אתרוג שלם, גם אם אינו מהודר, כשר הוא, אבל אתרוג חצוי, גם אם מהודר פסול מכל וכל.

ומביא משל נפלא: בכפרי עם הארץ שנסע ליריד לקנות אתרוג מהודר לחתן שלו כשהגיע לשם שמע שזה מאוד יקר אז ביקש שאפשר לתת לו חצי אבל שיהא מהודר בלי פגימה ובלי שריטה, וחתן לו המוכר את האתרוג לשנים, וחזר לכפר שמח וטוב לב, ואומר לחתן שלו קנתי לך אתרוג שאין ביופיה ובהידור שלו והחתן לא הפסיק להודות ופותח את הפשתן וחצי האתרוג זהר בהדרו, והחתן כמעט התעלף, ואומר לחמיו מוטב אתרוג עם שריטות לא תואר ולא הדר, ובלבד שיהא שלם מאשר אתרוג הדר שבהדר אך חצוי.

גליון זה נודב ע"י ידידינו הרב **מנשה הורביץ** שליט"א לע"נ אביו הרב **משה הלל** בן הרב **אהרן צבי יהודה הורביץ** ז"ל נלב"ע ביום י"ח תשרי ג' דחול המועד סוכות, אושפיזא דמשה תשנ"ח ת.נ.צ.ב.ה.

גליון זה נודב ע"י ידידינו הרב **יוסף עמרם מושקוביץ** שליט"א מנכ"ל מפעל הלבשה דחסידי בעלזא לעילוי נשמת אביו הרב **יצחק יהודה** בן הרב **דוד** ז"ל נלב"ע ערב חג הסוכות ת.נ.צ.ב.ה.

גליון זה נודב ע"י ידידינו הרב **משה יחיאל הכהן ראטה** שליט"א ירושלים מחשובי המעירים במדור מכתבים למערכת לעילוי נשמת אביו הרב **חיים מנחם מנדל הכהן** ב"ר **גרשון מניס** ז"ל נלב"ע כ"ג תשרי אסרו חג דסוכות ת.נ.צ.ב.ה.

גליון זה נודב ע"י ידידינו הרב **שמעון רייך** שליט"א ירושלים לרגל שמחת הולדת בנו **במז"ט** יהא רעוא שבזכות זיכוי רבבות יזכה לרוות נחת מכל יוצאי חלציו ויצליח בכל אשר יפנה

גליון זה נודב ע"י ידידינו הרב **דוד שלמה שוורץ** שליט"א בית שמש לרגל שמחת אירוסיו בנו ידידינו הבה"ח המופלג בתור"ש כמו יהודה נ"ו מבחוריי ישיבת קוסוב ויוניץ עב"ג בת הרב חיים **אליעזר הלוי מושקוביץ** שליט"א אלעד וברכת מזל טוב לאביו ידידינו הרב **יוסף מאיר שוורץ** שליט"א בני ברק יהא רעוא שבזכות זיכוי רבבות יזכה לרוות נחת מכל יוצאי חלציו ויצליח בכל אשר יפנה

גליון זה נודב ע"י ידידינו הרב **שלמה בנימין** שליט"א בית שמש לזיכוי הרבים לרגל חג הסוכות יהא רעוא שבזכות זיכוי רבבות ירווה נחת מכל יוצאי חלציו ויצליח בכל אשר יפנה

מי שאין לו סוכה וחבירו מבקש ממנו כסף

עד כמה חייב לבזוז כדי לקיים מצות סוכה?

יש לחקור מי שאין לו סוכה וחבירו מבקש ממנו כסף עד כמה חייב לבזוז כדי לקיים מצות סוכה האם כל ממונו כמו כל איסור או דילמא רק חומש כמו כל מצות עשה.

הנה הרבי עקיבא איגר סוכה כ"ה עמוד א' הביא שהקשו לו על הא דאיתא התם במשנה שלוחי מצוה פטורין מסוכה דהעוסק במצוה וכו' וילפינן לה מחתן ופסח, הרי התם הוי בשב ואל תעשה, משא"כ בסוכה דאכילה ושינה חוץ לסוכה עובר בעשה בידיים כמו דמבואר במג"א דלהכי מברכים אסוכה כל ז', איך מותר לעבור עבירה בקום ועשה עוסק במצוה.

וענה לו הרבי עקיבא איגר זצ"ל במחכ"ת שגג בזה דאין על אכילה איסור כלל שלא לאכול חוץ לסוכה אלא דמוטל עליו לקיים מצות עשה שיהיה אכילתו בסוכה ואם אינו הולך לסוכה לאכול אכילתו שם מבטל מצות עשה, ומשו"ה מברך כמו על כל קיום מצות עשה, משא"כ במצה דליכא עשה כלל שיהא אכילתו מצוה, רק שלא יאכל חמץ וא"כ הוי רק שוא"ת שאינו אוכל בסוכה, והרי אפי" מצות ציצית ס"ל להמרדכי דבהולך בבגד ד' כנפות בלא ציצית דאינו עובר בעשה דאין איסור על הילוך בבגד בלא ציצית, אלא כשהולך בבגד כזה מוטל עליו המצוה לעשות ציצית ובאינו עושה מבטל המצוה בשוא"ת, עיין מג"א סי' י"ג סק"ה, עכ"פ בסוכה פשוט דמקרי רק שב ואל תעשה, חזינן להדיא דאכילה חוץ לסוכה לא נחשב לאיסור בקום ועשה רק מבטל מצות עשה.

הנה כתב הפרי מגדים סימן תר"מ א"א ס"ק ט"ו מי שבא בדרך לסוכת חבירו או בין עכו"ם ורוצים ממון הרבה בשביל סוכה, יש לומר כתדורו, וכל מה שעושה בדירה יעשה כן בסוכה, ודבר מועט ממון יתן.

וכתב הבכורי יעקב סימן תר"מ ס"ק כ"ה שכוננת דבריו שאין צריך להוציא כל ממונו כמו באיסור לאו, אלא שצריך להוציא רק חומש, כמו כל מצות עשה.

אבל בשו"ת דברי מלכיאל ח"ג סימן ל"ב כתב ככוננת דבריו דאף דבכל מצות עשה צריך להוציא חומש נכסיו, מ"מ על מצות סוכה אין צריך רק כפי דרך בני אדם לפזר על דירה.

ובזה מתרץ את הרמ"א סימן תרל"ט ס"ב שכתב ליישב את מה שאין ישנים בסוכה, משום דמצות סוכה איש וביתו, כדרך שהוא דר כל השנה, ובמקום שאין לו סוכה מיוחדת פטור, ולמה לא יתחייב לבנות כזו סוכה, ולפי הפמ"ג יש לומר דפטור מלעשות סוכה גדולה ולפזר כל כך דהא לא היה מפזר כל כך לעשות לו בית דירה על שבעה ימים.

וכן משמע גם מהביאור הלכה סימן תר"מ ד"ה הולכי שאין צריך להוציא ממון הרבה עבור מצות סוכה, שכתב שההולך בדרך ובא בלילה למלון ולן אצל נכרי אם יש לו ממה לעשות סוכה, ואפילו אם צריך להוציא על זה מעט מעות, אפשר דצריך להשתדל על זה, משמע דוקא מעט מעות אבל לא הרבה.

האם יש סוכה שלאיש אסור לברך עליה ברכה ולאשה מותר?

יש לחקור איך יתכן שאדם עם אשתו ישבו בסוכה אחת, לבעל אסור לברך עליה וגם לא יוצא בה ידי חובה, ואילו האשה מברכת על הסוכה וגם יוצאת בה ידי חובה.

קימ"ל אור"ח סימן תרל"ד ס"ד מי שהיה ראשו ורובו בסוכה ושלחנו חוץ לסוכה ואכל, כאילו לא אכל בסוכה אפילו אם הסוכה גדולה, גזירה שמא ימשך אחר שולחנו.

וכתב בחוט שני סימן תרל"ד שאשה האוכלת בתוך הסוכה גם כשהשלחן מחוץ לסוכה, קיימה בזה מצות סוכה, כי חז"ל לא גזרו עליה, שהרי אפילו תמשך מחוץ לסוכה אין לה חטא, דאשה פטורה מסוכה, א"כ הבעל והאשה יושבין בסוכה ואוכלים בה והשלחן מחוץ לסוכה, הבעל לא מקיים בזה מצוה וגם ברכתו לבטלה, והאשה יצאה בזה מצות סוכה ומותר לה לברך על סוכה זו, והנה היה מקום לומר שגם האשה לא קיימה בזה מצוה, מאחר וחז"ל הפקיעו מסוכה כזו דין סוכה, אך למעשה הורו רבותינו שקיימה מצוות סוכה כאינו מצוה ועושה.

האם מצות סוכה הוא מצוה קלה היחידה שהוא שקולה כנגד כל המצוות?

איתא בגמ' ע"ז ג' ע"מ א' שלעתיד לבא יהא לאומות העולם טענות מדוע שלא נתנו להם את התורה, ויאמר להם הקב"ה שייתן להם עכשיו מצוה קלה ושמו סוכה לראות אם הם יקיימו את זה, והם בועטים בסוכה.

הנה בתורת חיים מסכת עבודה זרה דף ג' עמוד א' הקשה הרי יש כמה מצות קלות, ומדוע בחר הקב"ה לנסותם דוקא במצות סוכה.

ומתריך: שרוצה ליתן להן מצוה קלה ששקולה ככל המצות, לפי שהן רוצים לקבל שכר על כל המצות כישראל שהרי אמרו תנה לנו מראש ונעשנה משמע כל התורה כולה ומצות סוכה שקולה ככל המצות כמו שישד הפייט ביוצר דסוכות, והכי קאמר מצוה קלה יש לי ששקולה ככל המצות וסוכה שמה, כלומר אף על גב דכמה מצות יש לי ששקולות ככל המצות כגון שבת ומילה וציצית אלא שהן חמורות דשבת יש בה חסרון כיס כיון דיושב בטל ממלאכתו וכן ציצית לפי שתכלת דמים יקרים ויש בה טורח גדול לחזור אחריה ומילה יש בה צער גדול אבל סוכה שקולה וקלה לכו ועשו אותה.

מדוע בשבת חול המועד סוכות מפטירין במלחמת גוג ומגוג?

איתא בגמ' מגילה ל"א ע"מ ב' דבשבת חול המועד סוכות מפטירין במלחמת גוג ומגוג.

יש להקשות: מה קשור מלחמת גוג ומגוג לסוכות.

איכא כמה תרוצים:

- א. משום דמלחמת גוג ומגוג עתיד להיות בתשרי, לכן מפטירין במלחמת גוג, כן מבואר באבודרהם.
- ב. עיקר מלחמת גוג ומגוג יהיה ע"י הסוכה, כמו שאמרו חז"ל עבודה זרה ג' א' דהקב"ה יתן להם מצות סוכה, ואמרו חז"ל שם ע"ב דכתיב תהילים ב' ד' יושב בשמים ישחק, דאין שחוק לפני הקדוש ברוך הוא אלא אותו יום בלבד, והרי הך קרא דיושב בשמים ישחק מיירי גבי מלחמות גוג ומגוג, כמו שאמרו חז"ל בברכות ז' ב' א"כ מפלת גוג ומגוג יהיה על ידי הסוכה, כך כתב בחכמת שלמה אורח חיים סימן תרמ"ב.

השנה הישבת' שלך תראה אחרת

עם הספר החדש 'אסוקי שמעתתא', שני כרכים המקיפים את כל הלכות שבת, מיסודי ההלכה ועד הלכה למעשה זמנהגים

הספר מבאר ומסכם מדברי הטור וב"י, שו"ע דמ"א ונז"כ, מ"ב וביה"ל, בתוספת ציורים וטבלאות, עם מודור מיוחד 'אליכא דהלכתא' הלכה למעשה מגדולי הפוסקים זמנהגי ישראל.

נערך בלשון צח ונעים, ומעוטד בהסכמותיהם הנלהבות של גדולי ההוראה שליט"א המופלאים את פאר היצירה.

ספר חובה לכל שולחן שבת, ולכל לומדי הלכות שבת מחיר מיוחד לרגל ההוצאה הוצאה והפצה: 'יפה נוד', לפרטים והזמנות: 054-849-02-13

